

рисунків; геометричних фігур, а також різною кольоровою гамою. Значну роль відіграють такі чинники як графічний дизайн, колір, оптимальність поєднання словесної та візуальної інформації, технічних засобів і традиційних наочних матеріалів тощо.

Усе це сприяє більш ефективному усвідомленню поданого матеріалу.

Здійснюється реалізація «золотого правила дидактики» - активізується як слуховий аналізатор, так і зоровий. Наукові дослідження засвідчують, що за таким підходом засвоюється до 65% інформації.

Спостереження показує, що практично усі викладачі вишу вводять під час лекції елементи бесіди. Лекція-діалог (лекція бесіда) передбачає діалог того, хто навчає з тими, хто навчається. За таким підходом лекція дозволяє спрямовувати увагу здобувачів освіти на найважливіші питання теми, визначати технологію викладення нового навчального матеріалу з урахуванням особливостей аудиторії.

Таким чином, лекційне подання навчального матеріалу за дистанційної форми навчання потребує використання нетрадиційних лекцій (проблемної лекції, лекції прес-конференції, лекції-бесіди, лекції-дискусії, візуальної лекції тощо) з метою активізації освітнього процесу.

Список використаних джерел:

1. Ігнатенко Г.В., Маринченко Є.О. Інноваційні педагогічні технології в процесі підготовки майбутніх інженерів-викладачів // «Вісник» Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка. 2017. № 2 (34). С. 40 – 47.
2. Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання на засадах компетентнісного підходу : кол. монографія / за наук. ред. В.І. Ковальчука. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. 194 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. 3-тє видання, виправлене («Академвидав»). 2015.

Гоменюк Дмитро Васильович,
директор комунального закладу професійної (професійно-технічної)
освіти «Київський професійний коледж автотранспортних технологій»,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
Інституту професійної освіти НАПН України

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Що стоїть за поняттям педагогічна майстерність? Що притаманне праці педагога-майстра?

Хоча педагогічна майстерність проявляється в діяльності, але вона не зводиться до неї. Сутність майстерності – в особистості вчителя (педагога), в

його позиції, здатності виявляти творчу ініціативу на підставі реалізації власної системи цінностей.

Майстерність це вияв найвищої форми активності особистості вчителя, викладача, майстра виробничого навчання у професійній діяльності, активності, що ґрунтується на гуманізмі і розкривається в доцільному використанні методів і засобів педагогічної діяльності взаємодії у кожній конкретній ситуації навчання і виховання.

Розглядатимемо педагогічну майстерність як вияв педагогом свого «Я» у професії, як самореалізацію особистості вчителя в педагогічній діяльності, що забезпечує саморозвиток особистості здобувача освіти.

За рахунок яких внутрішніх резервів і властивостей досягають успіхів у навчанні та вихованні?

Для того, щоб здійснювати рефлексивне керівництво розвитком здобувачів освіти, учитель (педагог) має бути здатним керувати собою і через себе – всіма компонентами педагогічної діяльності (мета, суб'єкт, об'єкт, засоби, результат) на підставі зворотного зв'язку; усвідомлення мети діяльності і результатів її досягнення; бачення внутрішньої картини світу здобувачів освіти і як вони сприймають дії педагога; вибір оптимальних засобів впливу і коригування педагогічної позиції на підставі аналізу результатів відповідно до поставлених завдань. Спрямованість на здобувача освіти як прагнення співучасті у його розвитку дає змогу обрати мету і спонукає до пошуку способів її реалізації-педагогічних технологій і техніки. Усвідомлення мети і результату організованого процесу розвитку зумовлює потребу у знаннях і тоді сплав гуманістичної спрямованості та професійної компетентності стає міцною підвалиною для саморозвитку педагога, даючи можливість осмислювати суперечності між обраною програмою навчання та виховання і реальним процесом її здійснення. Саме це і є внутрішнім стимулом самовиховання вчителя (викладача) прагненням набути необхідних умінь, поглибити знання.

Втрата вчителем здатності регулювати педагогічний процес призводить до гальмування гармонійного розвитку його взаємодії зі здобувачами освіти, і тоді з'являється орієнтація лише на зовнішній контроль, а не на самоконтроль, що паралізує органічність у поведінці вчителя (викладача).

Отже, майстерність учителя можна розглядати як найвищий рівень педагогічної діяльності (якщо ми характеризуємо якість результату), як прояв творчої активності особистості педагога (характеризуємо якість результату), як прояв творчої активності особистості педагога (характеризуємо психологічний механізм успішної діяльності). Якщо ж ми прагнемо усвідомити витoki розвитку майстерності, зрозуміти шляхи професійного самовдосконалення, доцільно сформулювати визначення цієї педагогічної категорії так: педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній умові.

До таких важливих властивостей належать гуманістична спрямованість діяльності вчителя, його професійна компетентність, педагогічні здібності та педагогічна техніка.

В цьому визначенні слід наголосити на таких особливостях:

1) педагогічна майстерність у структурі особистості – це система здатна до самоорганізації, системотвірним чинником є гуманістична спрямованість;

2) підвалиною професійної майстерності є професійна компетентність (спрямованість і професійні знання становлять той кістяк, високого професіоналізму в діяльності, який забезпечує цінність системи що само організовується);

3) педагогічні здібності забезпечують швидкість самовдосконалення;

4) техніка, що опирається на знання і здібності, дає змогу виявити внутрішній потенціал учителя (викладача), гармонізуючи структуру педагогічної майстерності взаємопов'язані, їм властивостей саморозвиток, а не лише зростання під впливом зовнішніх чинників.

Отже, щоб учитель (викладач) діяв творчо, самостійно виважуючи засоби з орієнтацією на мету, він повинен мати певне внутрішнє опертя, певні властивості, риси, розвиток яких забезпечить професійний саморозвиток педагога, а через нього і розвиток здобувача освіти.

Професія педагога є однією з найбільш важливих у світі. Вона за влучним висловом І. Зязюна є початком усіх професій, оскільки фахівці різних спеціальностей, незалежно від обраної професії формуються під впливом вихователя дитячого садка, вчителя загальноосвітньої школи, викладача вищого навчального закладу. Але на все життя залишаються у пам'яті вихователів лише ті з них, хто не тільки досконало знав і викладав свій предмет, а зумів «увійти в душу» своїх вихованців стати для них Учителем життя. Такого – найвищого рівня педагогічної діяльності досягає лише педагог-майстер, який є ідеалом Педагога, Учителем у найбільше загальному й високому сенсі цього слова. Адже так може називатися лише той, хто має своїх послідовників, для яких він є прикладом для наслідування, які за власним бажанням завойовують іншими, висловлені ним і готові слідувати іншими, висловлені ним і готові слідувати за своїм Учителем. З цього випливає дуже важливий і закономірний, на нашу думку, висновок: якщо педагог проголошує істини яких ніхто не сприймає, й закликає до дій за якими ніхто не слідує – він не є Учителем у справжньому сенсі цього слова, оскільки він не здатний вести за собою.

У реалізації змісту професійно-педагогічної діяльності, що становить її процесуальний та інструментальний аспекти, педагог професійної школи XXI століття відрізняється від своїх попередників тим, що має виявляти більшу інноваційність, володіння сучасними виробничими технологіями й інструментами, мультимедійними, комп'ютерними засобами, умінням спілкуватися у глобальних мережах, володіти інформацією про тенденції розвитку сучасного ринку товарів і послуг, прогностично передбачати й адекватно реагувати на їх зміни, налагоджувати ефективні стосунки із замовниками робітничих кадрів та підприємствами, тобто бути пристосованими до нових умов функціонування професійної (професійно-технічної) освіти у глобалізованому світі, що передбачає освіту не на все життя, а упродовж життя.

Слід відзначити, що сучасні педагоги професійної школи в основному розуміють ці вимоги до себе. Водночас, за нашим спостереженням, сама проблема особистості й діяльності педагога XXI століття є для них ніби

зовнішньою, відчуженою. Визначаючи необхідність володіння цими якостями, викладачі професійних закладів освіти нерідко сприймають їх, як абстрактні гасла, а в реальному житті їх цікавлять виключно питання методики викладання свого предмета, тобто питання як викладати, а не ХТО викладає. Який педагог приходить до професійного (професійно-технічного) закладу освіти? Що дає його викладання не лише для оволодіння здобувачами освіти професійними компетенціями ай його становлення як особистості, громадянина. Чому до одного педагога здобувачі освіти линуть, а іншого не люблять і йому не допомагає при цьому навіть досконале володіння методикою викладання?

Відповідь на ці питання потрібно шукати у площині педагогічної майстерності викладача.

Основні вимоги до особистості педагога професійного (професійно-технічного) закладу викладені у його професіограмі та освітньо-кваліфікаційній характеристиці. Відповідно до них, він повинен бути готовим до наступних видів професійно-педагогічної діяльності:

- професійне навчання;
- виробничо-технологічна діяльність;
- методична робота;
- організаційно-управлінська діяльність;
- науково-дослідна робота;
- культурно-освітня діяльність.

Загальний спектр цих складових передбачає інтеграцію в особистості педагога ПТНЗ загальної й професійно-педагогічної культури, розвиток загальнокультурної управлінської, спеціальної та психолого-педагогічної компетентності. Головною вимогою суспільства до викладача професійної школи є – бути для своїх здобувачів освіти майстром робітничої справи і наставником молоді.

Педагог професійної школи- майстер своєї справи і наставник молоді.

Професія педагога професійної школи – цікава і багатоаспектна. Лави її представників охоплюють педагогічних працівників, починаючи від майстра виробничого навчання, педагога з професійного навчання, молодшого інженера-викладача практичного навчання, майстра навчального центру, методиста, вихователя закладу професійної (професійно-технічної) освіти – й завершуючи інженером педагогом та педагогом професійного навчання.

Кожна з цих професій має свою кваліфікаційну характеристику, закріплену в Державному класифікаторі професій, а також свій зміст, яким зумовлюються професійні функції цих педагогічних працівників.

Список використаних джерел:

1. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонюк та ін.; за ред. І. А. Зязюна.- 3-тє вид., допов. і переробл.-К.; СПД Богданова А.М., 2008.- 376с.
2. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи: підручник / О. М. Отич – Кіровоград. Імекс - ЛТД, 2014. 208с.

3. Олександр Лавріненко Тренінги розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності викладача ВНЗ . Посібник, Київ 201с.

4. Голік О. Б. Педагогічна майстерність: Організаційно-управлінський аспект: Навчальний посібник/ О. Голік – Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (Донецьке відділення), 2010.-242 с.

Горюжанкіна Оксана Юрійвна,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музично-інструментальної підготовки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Пінтяк Ольга Василівна,
вчитель української мови та літератури
Одеської гімназії № 33 Одеської міської ради

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ДО ФОЛЬКЛОРУ В УЧНІВ НУШ

У освітньому просторі сьогодення особливої гостроти набувають питання щодо активізації сучасних школярів до навчання. В цьому контексті формування в учнів стійкого пізнавального інтересу до української культури стає першочерговим завданням. Відомо, що ця проблема хвилювала педагогів протягом століть і сьогодні набуває нового виміру, адже від її розв'язання залежить не лише продуктивність освітньої діяльності, але й збереження та примноження національної спадщини. Активна участь учнів Нової української школи в освітньому процесі, що передбачає набуття глибоких знань про українську культуру, є невід'ємною рисою свідомого громадянина. Нова українська школа (НУШ) орієнтує на формування в учнів ключових компетентностей, розвиток їхньої творчої особистості та активної громадянської позиції. Саме тому одним із ключових завдань вчителя НУШ є актуалізація уваги на формування пізнавального інтересу учнів до культурного багатства українського народу, розвиток в здобувачах здатності розуміти та цінувати його, що не лише підвищує мотивацію дітей до навчання, але й закладає фундамент майбутнього нашої нації.

Проблеми формування пізнавального інтересу висвітлено в наукових працях таких відомих педагогів та психологів, як В. Сухомлинський, Л. Виготський, В. Давидов, П. Гальперін, Г. Щукіна, Н. Талізін, Л. Божович, О. Савченко, В. Паламарчук, В. Лозова, О. Лобач, Г. Костюк. Ці та інші науковці зробили значний внесок у розуміння природи пізнавального інтересу, його формування та розвитку. Їхні праці є важливим джерелом знань для педагогів та психологів, які сьогодні працюють над проблемою активізації пізнавальної діяльності учнів.

В довідковій літературі поняття «інтерес» визначається як вибіркова спрямованість людини на певний об'єкт чи діяльність, що викликана позитивним, зацікавленим ставленням, емоційною привабливістю [3, с. 128]. Пізнавальний інтерес розглядається як властивість особистості, яка проявляється